

Ukrajinský nacionalismus

OUN a UPA

Charakteristika

- V meziválečném období **nová forma nacionalismu** (radikálnější)
- **Nacionalismus** ukrajinské inteligence **19. století** postaven na liberálních a sociálních idejích (patriotismus)
- Hlavním cílem vytvoření **nezávislého státu**
- Ukrajinský **integrální nacionalismus** (silný jedinec podřízen kolektivu) vykazoval prvky **fašismu** a **antisemitismu**
- Nacionalisté rezignovali na demokratické formy protestu, uchýlovali se k **terorismu**

Počátky ukrajinského nacionalismu

- V roce 1920 vytvořena **Ukrajinská vojenská organizace (UVO)**
- Hlavní postavou ukrajinského nacionalismu **Jevhen Konovalec**
- UVO se **odmítlo zřítí násilí** a ozbrojeného boje i po roce 1923, kdy západní mocnosti uznaly svrchovanost Polska nad Haličí
- Řada členů proto z UVO **vystoupila**
- UVO získávala **finanční pomoc** u nepřátel Polska – **Německa a Litvy**
- **UVO** do svých řad **lákala především mládež** (gymnázia, univerzity, mládežnické organizace, mj. i v ČSR)

Jevhen Konovalec

Vznik OUN

- V roce **1929** založena **Organizace ukrajinských nacionalistů (OUN)**
- Většina členů OUN tvořena **haličskou mládeží**
- V čele OUN byl až do své smrti v roce 1938 **Jevhen Konovalec**
- Jednalo se o **polovojenskou organizaci** páchající **teroristické akce**
- Činnost OUN podporovala i **řada umělců** (např. **O. Teliha, O. Olžyč**)
- **Počet členů OUN** se odhaduje na **20 000**
- OUN nepovažovala násilí za samoučelné (**každý útok měl význam**)

Prapor OUN

Olena Teliha, Oleh Olžyč

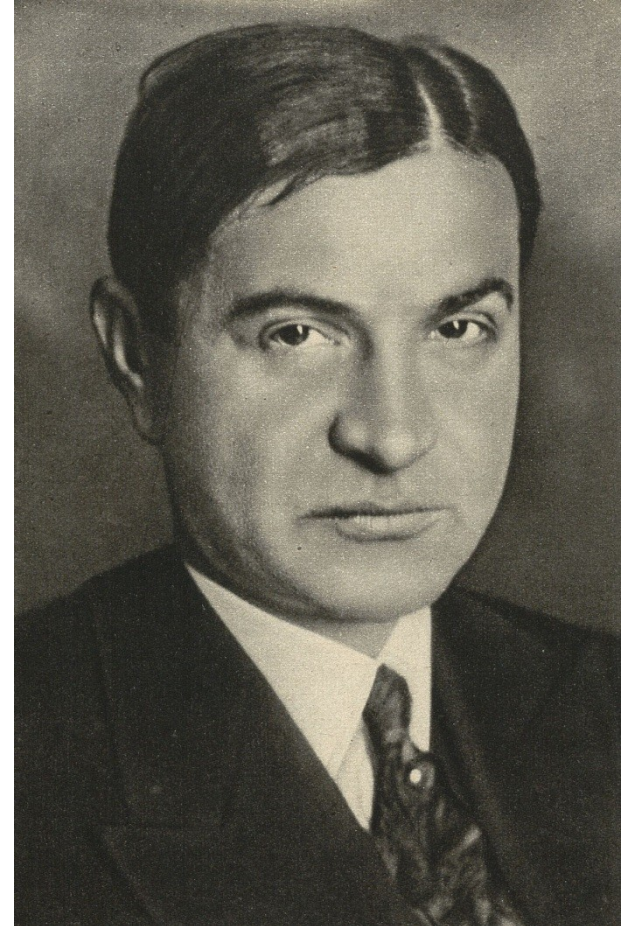
Činnost OUN

- Ve 30. letech provedeno OUN na **60 pokusů o atentát a vražd**
- Nejznámějšími oběťmi se stali:
 - **Tadeusz Ludwik Hołowko** – zavražděn roce 1931, zastánce polsko-ukrajinského kompromisu, politik, publicista
 - **Emilian Czechowski** – zavražděn v roce 1932, komisař polské policie ve Lvově
 - **Oleksij Majlov** – zavražděn v roce 1933, úředník sovětského konzulátu ve Lvově
 - **Bronisław Wilhelm Pieracki** – zavražděn v roce 1934, polský ministr vnitra, podle nacionalistů odpovědný za pacifikaci v roce 1930
 - **Ivan Babij (Іван Бабій)** – zavražděn v roce 1934, ukrajinský pedagog, který nesouhlasil s činností nacionalistů

Tadeusz Ludwik Hołówko, Ivan Babij

Bronisław Wilhelm Pieracki

Smrt Jevhena Konovalce

- **Oběti** se nevyhnuly ani **členům OUN** (agenti pronikali do struktur organizace – likvidace)
- Starší generace (rodiče) obviňovala OUN z využívání (manipulace) mládeže – **generační konflikt**
- Jednání OUN ostře odsoudil i **Andrej Šeptyckyj**
- Docházelo k **rozepřím i uvnitř OUN** – Konovalec neměl vždy vše plně pod kontrolou
- Velkou ranou OUN **zavraždění Konovalce** v roce **1938** v Rotterdamu **sovětským agentem**

Zpráva o smrti Jevhena Konovalce

СВОБОДА **СВОБОДА**
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК **UKRAINIAN DAILY**

РІК XLVI Ч. 123. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 28-го травня 1938. No. 123. Jersey City, N. J., Saturday, May 28, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕННІ ПЕРКАВАХ В З'ЯВЛЕННІ ПЕРКАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТІ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕННІ ПЕРКАВ АМЕРИКИ. Кас. „Свобода“: Нью-Йорк 4-6237. — Кас. У. К. Союз: Нью-Йорк 4-1018. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЕВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

УБИТИЙ СОВЕТСЬКИМ АГЕНТОМ

ВЕЛИЧЕЗНІ МОРСЬКІ МАНЕВРИ НА СХОДІ

ВАШИНГТОН. — Департамент бойової американської флотії подав до відома, що в 1939 році майже вся американська флотія буде пересунена з Тихого океану на Атлантийський в цілі переведення величезних морських маневрів. Ті маневри відбудуться на Карибській морі недалеко Флориди. Після маневрів ціла флотія прибуде до Нью-Йорку на параді, що відбудеться в зв'язку з відкриттям Світової Вистави. В тій параді візьмуть участь всім

СКІЛЬКИ БУДЕ НЕДОРОУ ЦЬОГО РОКУ?

За статистичними обчисленнями, цього року в федеральній касі буде 1,350 мільонів доларів більше недоходу. Стільки грошей витратила адміністрація понад те, що дістала від краю в формі ріжних податків і державних доходів.

ЯК ДОВГО МИ СІПІ ПО ЗІДЖЕННІ СТРАВ?

ЩЕ ПРО ВБИВСТВО ПОЛІЦІЙНОГО АГЕНТА В ЗОЛОЧЕВІ.

Польські часописи повідомляють про застрілення поліцейного агента в Золочеві такі подробиці: Ніччю з 17-го на 18-го квітня якісь замасковані люди напали на фільварок Шехтерів у Дусанові. Постероризовані домашніх і касієрки Софії Ляндберг напасники забрали з каси 6,000 зл.

ЩЕ 70,000 ПОЛОНЕНИХ НА СИБІРІ.

До Нойкірхену в Австрії вернувся з Сибіру Павль Рудольф, буший воїн світової війни. Він перебував у таборі полонених від 1916-го року. Полонених уживають до роботи над манджурським кордоном. Рудольф оповідає, що на Сибірі є ще коло 70,000 полонених. Вони живуть у великій нужді.

ТЕЛЕГРАМА ДО „СВОБОДИ“ ПРО ВБИВСТВО Е. КОНОВАЛЬЦЯ

РИМ. — Евген Коновалець убитий советським агентом 24. травня у Роттердамі. — Евген Онацький. „НЮ ЙОРК ТАЙМС“ ПРО ТУ САМУ СПРАВУ.

РОТТЕРДАМ. — Роттердамська газета, яка уникає сенсацій, доносить, що є познаки, що в експльозію в Кульдсінгел, підчас якої згинув чужинець Новач, є замішані советські тайні агенти. Ця газета подає, що Новач був правдоподібно провідником у-

Rozkol v OUN

- Mezi starými a novými členy OUN **docházelo ke konfliktům**
- Po zavraždění Konovalce se měl jeho nástupcem stát **Andrij Melnyk**
- Mladší a radikálnější generace však prosazovala **Stepana Banderu**
- Melnyk hledal podporu především u nacistického Německa, což Bandera zpočátku odmítal
- V OUN došlo k rozkolu – na **konferenci v Římě 1939** zvolen za vůdce OUN A. Melnyk (**OUN-A**)
- Stoupenci Bandery prohlásili konferenci v Římě za neplatnou (**OUN-B**)

Stepan Bandera, Andrij Melnyk

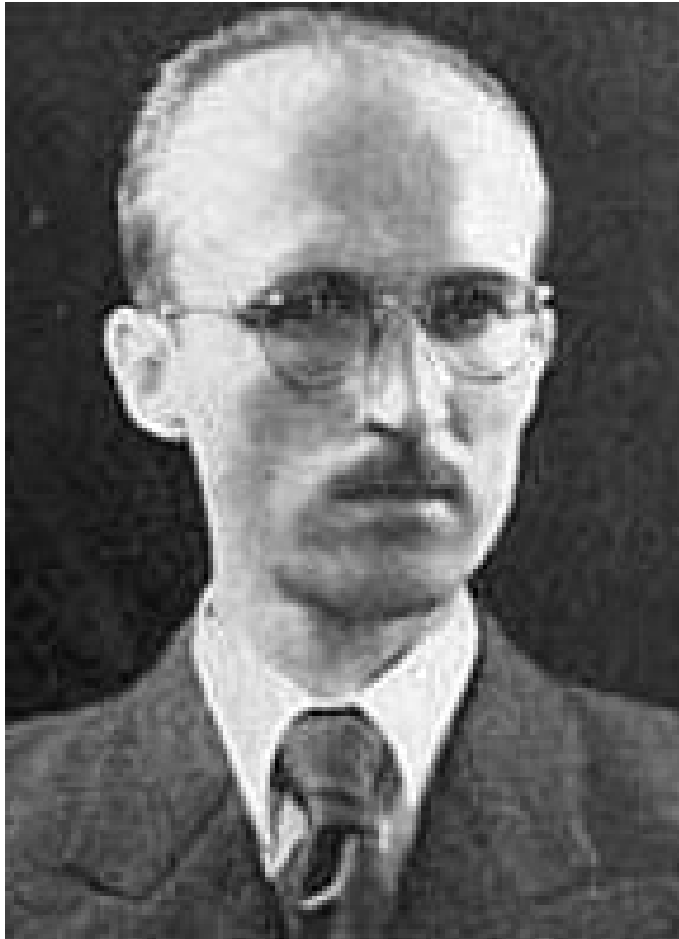
OUN a nacistické Německo

- Ukrajinští nacionalisté vítali **útok nacistického Německa na SSSR**
- Němci a OUN měli **společného nepřítele**, jejich představy se ale rozcházely
- Obě frakce (OUN-A i OUN-B) chtěly **reprezentovat všechny Ukrajince**
- Němci řešili problém, **jakou frakci podporovat** (podporovali střídavě obě)
- Jako výsledek spolupráce OUN-B a nacistů vytvořen **Legion ukrajinských nacionalistů** - součást německé armády (prapory **Nachtigal** a **Roland**)
- Němci je chtěli využít **při diverzní činnosti**

Věznění Stepana Bandery

- Už první dny okupace Ukrajiny došlo ke **střetu zájmů** mezi OUN-B a nacisty
- 30. června vyhlásili nacionalisté **ve Lvově nezávislý stát** (premiérem **Jaroslav Stecko**)
- Bandera a jeho lidé byli **zatčeni gestapem** a na několik let uvězněni (koncentrační tábor Sachsenhausen)
- Tato okolnost **nahrávala Andreji Melnykovi** a jeho lidem (OUN-A)
- Mezi oběma frakcemi **docházelo ke konfliktům a otevřenému násilí** (vraždy, atentáty atd.)

Jaroslav Stecko

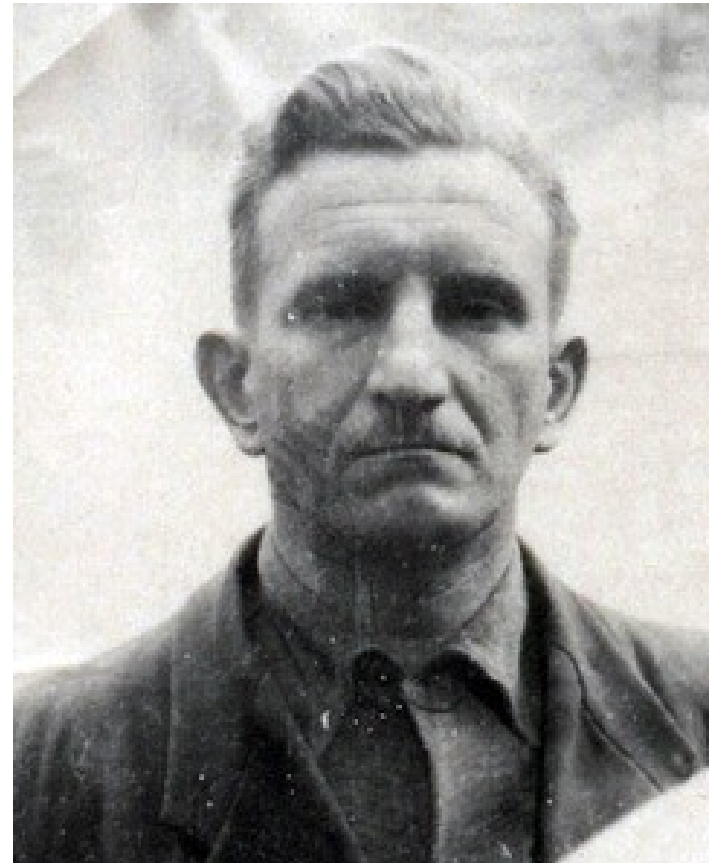
Prohlášení nezávislosti ve Lvově 1941

Ukrajinská povstalecká armáda

- Na konci roku 1942 OUN-B zformovala **velký partyzánský oddíl**
- Byla vytvořena **Ukrajinská povstalecká armáda (UPA)**
- Nejvýznamnějším vůdcem UPA byl **Roman Šuchevyč** (generál **Taras Čuprinka**), který stál v jejím čele v letech 1943 – 1950
- UPA měla přibližně **35 000 – 40 000 členů** a operovala především na území Volyně, Haliče a Polesí
- UPA se podílela na **etnickém čištění Volyně a Haliče** – brutální vraždění Poláků

Dmytro Kljačivskyj, Roman Šuchevyč

Vlajka UPA a ukrajinských nacionalistů

ПРАВИЙ ВІД СЕКТОР

Рiсобенi УРА

UPA po roce 1945

- Po válce jednotky UPA bojovaly **proti Polsku a SSSR (očekávaly 3. sv.)**
- V **SSSR** byly jednotky UPA postupně **likvidovány rudou armádou**
- V Polsku se situace UPA zhoršila po tzv. **Akci Visla v roce 1947** (zásah proti UPA a přesídlení ukrajinského obyvatelstva) – ztráta podpory
- Snaha uniknout přes Československo **do západní Evropy**
- V letech 1946 – 47 **akce čsl. armády proti tzv. Banderovcům – Akce B** (velitelé sotní UPA Burlak, Chromenko a Brodyč)
- Poslední zbytky UPA **definitivně zničeny** mezi lety **1954 - 1960**

Volodymyr Ščyhelskyj (Burlak)

Filmy a dokumenty

- **Akce B (1951)**
- **Osudové okamžiky: Magura 1947 (2001)**
- **Železná sotňa (Залізна Сотня) (2004) – ukr.**
- **Banderovci (2010)**